

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Liber Secvndvs Admonitiones continet ad interna trahentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

LIBER SECVNDVS

Admonitiones continet ad interna trahentes.

CAPITA LIBRI SECVNDI.

DE interna conuersatione.
 De humili submissione.
 De bono pacifico homine.
 De pura mente & simplici intentione.
 De propria consideratione.
 De latitia bona conscientia.
 De amore Iesu super omnia.
 De familiari amicitia Iesu.
 De carentia omnis solatiij.
 De gratitudine pro gratia Dei.
 De paucitate amatorum crucis Iesu.
 De regia via sancta Crucis.

Cap. I
 II
 III
 IV
 V
 VI
 VII
 VIII
 IX
 X
 XI
 XII

CAPVT I.

De interna conuersatione.

Regnum Dei intra vos est, dicit Dominus. Conuerte te ex toto corde ad Dominum, & relinque hunc miserum mundum, & inueniet anima tua requiem. Disce exteriora contemnere, & ad interiora te dare, & videbis regnum Dei in te venire. Est enim regnum Dei pax & gaudium in Spiritu sancto, quod non datur impiis. Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi ab intus paraueris mansionem. Omnis gloria eius & decor ab intra est, & ibi complacet sibi. Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis fermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia anima fidelis, prepara huic Sponso cor tuum, quatenus ad te venire & in te habitare dignetur. Sic enim dicit: *Si quis diligit me, sermonem meum seruet, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Da ergo Christo locum, & ceteris omnibus nega introitum. Cum Christum habueris, diues es, & sufficit tibi. Ipse erit prouisor tuus, & fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare. Homines enim citò mutantur, & deficiunt velociter, Christus autem manet in æternum, & astat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili & mortali, etiam si

Luca 17.
Ioel. 2.

Rom. 14.

Psal. 44.

Ioan. 14.

Ioan. 12.

Hier. 17.

etiam si utilis sit & dilectus: neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum aduersetur & contradicat. Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt, & è conuerso, saepe ut aura vertuntur. Ipse pro te respondebit, & faciet bene sicut melius fuerit. Non habes hic manentem ciuitatem, & ubicunque fueris, extraneus es & peregrinus; nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intimè fueris vnitus.

1. Pet. 5.

Hebr. 13.

Phil. 5.

Sap. 5.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non sit locus tuæ requietionis. In caelestibus debet esse habitatio tua, & sicut in transitu curata terrena sunt aspicienda. Transeunt omnia, & tu cum eis pariter. Vide, ut non inhereas; ne capiaris, & pereas. Apud Altissimū sit cogitatio tua, & deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur. Si nescis speculari alta & caelestia, requiesce in passione Christi, & in sacris vulneribus eius libenter habita. Si enim ad vulnera & pretiosa stigmata IESU deuotè confugis, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

Matth. 1.

12. 26. &

Ioan. 15.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus, & in maxima necessitate à notis & amicis inter opprobria derelictus; Christus pati voluit & despici, & tu audes de aliquo conqueri? Christus habuit aduersarios & obloquentes, & tu vis omnes habere amicos & benefactores? Vnde coronabitur patientia tua, si nihil aduersitatis occurrerit? Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi? Sustine te cum Christo, & pro Christo, si vis regnare cum Christo.

2. Tim. 2.

6. Si semel perfectè introiisses in interiora Iesu, & modicum de ardente amore eius sapuisses: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes, quia amor Iesu facit hominem seipsum contemnere. Amator Iesu & veritatis, & verus internus & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum liberè conuertere, & eleuare se supra seipsum in spiritu, ac fruitiuè quiescere.

Isaia 64.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur aut aestimantur; hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo, quàm ab hominibus. Qui ab intra seipsum ambulat & modicum ab extra res ponderare: non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda deuota exercitia. Homo internus citò se recolligit, quia nunquam se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eueniunt, sic se illis accommodat. Qui intus bene dispositus est & ordinatus, non curatur & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si rectè tibi esset, & bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent & profectum. Ideo multa tibi displicent & sæpe conturbant, quia adhuc non es tibi ipsi perfectè mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis. Nil sic maculat & implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis. Si renuis consolari exterius, poteris speculari caelestia, & frequenter iubilare interius. Rom. 8.

CAPVT II.

De humili submissione.

1. **N**on magni pendas, quis pro te vel cõtra te sit: sed hoc age & cura, vt Deus tecum sit in omni re, quam facis. Habeas conscientiam bonam, & Deus bene te defensabit. Quem enim Deus adiuuare voluerit, nullius peruersitas nocere poterit. Si tu scis tacere & pati, videbis procul dubio auxilium Domini. Ipse nouit tempus & modum liberandi te, & ideo te debes illi resignare. Deiest adiuuare, & ab omni confusione liberare. Sæpe valde prodest ad maiorem humilitatem seruandam, quòd defectus nostros alij sciunt, & redarguunt. Ibidem.
1. Cor. 4.
Psal. 27.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc facilius alios placat, & leuiter satisfacit sibi irascentibus. Humilem Deus protegit & liberat; humilem diligit & consolatur: humili homini se inclinat: humili largitur gratiam magnam, & post eius depressionem leuat ad gloriam. Humili sua secreta reuelat, & ad se dulciter trahit & inuitat. Humilis accepta confusione, satis bene est in pace; quia stat in Deo, & non in mundo. Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias. Iacobi 3.
Iob 3.
Matth. 11.

CAPVT III.

De bono pacifico homine.

1. **T**ene te primò in pace, & tunc poteris alios pacificare. Homo pacificus magis prodest, quàm bene doctus. Homo pacificatus etiam bonum in malum trahit, & facilius credit. Bonus pacificus homo omnia ad bonum conuertit. Qui bene in pace est, de nullo suspicatur. Qui autem malè contentus est & commotus, variis suspicionibus agitur, nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit. Dicit sæpe, quod dicere non deberet; & omittit, quod sibi magis facere expediret. Considerat, quod alij facere tenentur, & negligit, quod ipse tenetur. Habe ergo primò zelum super teipsum, & tunc iustè zelare poteris etiam proximum tuum. 1. Cor. 13.
Matth. 7.
Act. 1.

2. Tu bene scis facta tua excusare & colorare, & aliorum excusationes

Gal. 6.

1. Cor. 13.

tionem non vis recipere. Iustius esset, ut te accusares, & fratrem tuum excusares. Si portari vis, porta & alium. Vide quàm longè es adhuc à vera charitate & humilitate, quæ nulli nouit irasci vel indignari, nisi tantum sibi. Non est magnum cum bonis & mansuetis conuersari: (hoc enim omnibus naturaliter placet, & unusquisque libenter pacem habet, & secum sentientes magis diligit.) Sed cum duris & peruersis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus, pacificè posse viuere, magna gratia est, & laudabile nimis, virileque factum.

3. Sunt qui seipsos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent. Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt. Aliis sunt graues, sed sibi semper grauiores. Et sunt qui seipsos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student. Est tamen tota pax nostra in hac misera vita, potius in humili sufferentia ponenda, quàm in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati, maiorem tenebit pacem. Iste est victor sui & dominus mundi, amicus Christi & hæres cæli.

CAPVT IV.

De pura mente, & simplici intentione.

1. **D**Vabus alis homo subleuatur à terrenis: simplicitate scilicet & puritate. Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit & gustat. Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab omni inordinato affectu fueris. Si nihil aliud, quàm Dei beneplacitum & proximi vtilitatem, intendis & quæris, interna libertate perfrue- ris. Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitæ & liber sanctæ doctrinæ esset. Non est creatura tam parua & vilis, quæ Dei bonitatem non representet.

2. Si tu esses intus bonus & purus, tunc omnia sine impedimèto videres, & bene caperes. Cor purum penetrat cælum & infernum. Qualis vnusquisque intus est, taliter iudicat exterius. Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio & angustia, hoc melius nouit mala cõscientia. Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem, & totum candens efficitur; sic homo integrè se ad Deum conuertens, à torpore exiit, & in nouum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc paruum metuit laborem, & externam accipit consolationem. Sed quando perfectè incipit se vincere, & viriliter in via Dei ambulare, tunc minus ea reputat, quæ sibi prius grauià esse sentiebat.

CAPVT

Rom. 1.

Prov. 3.

Psal. 128.

CAPVT V.

De propria consideratione.

1. **N**on possumus nobis ipsis nimis credere, quia sæpe gratia nobis deest & sensus. Modicum lumen est in nobis, & hoc citò per negligentiam amittimus. Sæpe etiam non aduertimus, quòd tam cæci intus sumus. Sæpe malè agimus, & peius excusamus. Passione interdum mouemur, & zelum putamus. Parua in aliis reprehendimus, & nostra maiora pertransimus. Satis citò sentimus & ponderamus, quid ab aliis sustinemus; sed quantum alij de nobis sustinent, non aduertimus. Qui bene & rectè sua ponderaret, non esset, quòd de alio grauius iudicaret.

Hierem. 17.

Psal. 140.

Matth. 7.

2. Internus homo, sui ipsius curam omnibus curis anteponit. Et qui sibi ipsi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet. Nunquã eris internus & deuotus, nisi de alienis silueris, & ad teipsum specialiter respexeris. Si tibi & Deo totaliter intendis, modicum te mouebit, quòd foris percipis. Vbi es, quando tibi ipsi præfens non es? Et quando omnia percurristi, quid te neglecto profecisti? Si debes habere pacem & vnionem veram, oportet quòd totum adhuc postponas, & te solum præ oculis habeas.

Matth. 16

1. Cor. 4. 6.

Gal. 1.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserues. Valde deficies, si aliquid temporale reputaueris. Nil magnum, nil altum: nil gratum, nil acceptum tibi sit; nisi purè Deus, aut de Deo sit. Totum vanum existima, quicquid consolationis occurrit de aliqua creatura. Amans Deum anima, sub Deo despicit vniversa. Solus Deus æternus & immensus implens omnia, solatium animæ, & vera cordis lætitia.

Ecd. 1.

CAPVT VI.

De lætitia bonæ conscientie.

1. **G**loria boni hominis, testimonium bonæ conscientie. Habe bonam conscientiam, & habebis semper lætitiam. Bona conscientia valde multa potest portare, & valde læta est inter aduersa. Mala conscientia semper timida est & inquieta. Suauiter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit. Noli lætari, nisi quum bene feceris. Mali nunquam habent veram lætitiam, nec internam sentiunt pacem; quia non est pax impijs, dicit Dominus. Et si dixerint, In pace sumus, non venient super nos mala; & quis nobis nocere audebit? Ne credas eis, quoniam repente exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Cor. 1.

Sap. 17.

Luca 12.

Isaia 37.

2. Glo.

a Rom. 2.
Gal. 6.
b Ioan. 5.
c 2. Cor. 1.

2. *a* Gloriari in tribulatione, non est graue amanti; sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini. *b* Breuis gloria, quæ ab hominibus datur & accipitur. Mundi gloriam semper comitatur tristitia: *c* Bonorum gloria in conscientii eorum, & non in ore hominum. Iustorum lætitia de Deo & in Deo est, & gaudium eorum de veritate. Qui veram & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat. Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minùs amare conuincitur cœlestem. Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

1. Reg. 16.

3. Facile erit contentus & pacatus, cuius conscientia munda est. Non est sanctior, si laudaris; nec vilior, si vituperaris. Quod es, hoc es: nec maior dici vales, quàm Deo teste sis. Si attendis, quid apud te sis intus: non curabis, quid de te loquantur homines. Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus verò pensat intentiones. Bene semper agere, & modicum de se tenere, humilis animæ iudicium est. Nolle consolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis & internæ fiduciæ signum est.

1. Cor. 10.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quærit, liquet, quòd totaliter se Deo commisit. *Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est, ait beatus Paulus, sed quem Deus commendat.* Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPVT VII.

De amore IESV super omnia.

Psal. 118.

1. **B**eatus qui intelligit, quid sit amare Iesum, & contemnere seipsum propter Iesum. Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Iesus vult solus super omnia amari. Dilectio creaturæ fallax & instabilis, dilectio Iesu fidelis & perseverabilis. Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili; qui amplectitur Iesum, firmabitur in ætuum. Illum dilige, & amicum tibi retine: qui omnibus recedentibus te non relinquet, nec patietur in fine perire. Ab omnibus oportet te aliquando separari, siue velis, siue nolis.

Deut. 6.

Matth. 12.

2. Teneas te apud Iesum viuens & moriens, & illius fidelitati te committe; qui omnibus deficientibus, solus potest te iuuare. Dilectus tuus talis est naturæ, vt alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex in proprio throno sedere. Si scires te bene ab omni creatura euacuare, Iesus deberet libenter tecum habitare. Penè totum perditum inuenies, quicquid extra Iesum in hominibus posueris. Non confidas nec innitaris super calamum ventosum: quia omnis caro fœnum, & omnis

Isaia 40.

omnis gloria eius vt flos sceni cadet.

3. Citò decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum aspexeris. Si enim tuum in alijs quæris solatium & lucrum, senties sæpius detrimentum. Si quæris in omnibus Iesum, inuenies utique Iesum: Si autem quæris teipsum, inuenies etiam teipsum, sed ad tuam perniciem. Plus enim homo nociuior sibi, si Iesum non quærit, quàm totus mundus & omnes sui aduersarij.

C A P V T VIII.

De familiari amicitia Iesu.

1. **Q**uando Iesus adest, totum bonum est, nec quicquam difficile videtur: quando verò Iesus non adest, totum durum est. Quando Iesus intus non loquitur, consolatio vilis est. Si autem Iesus vnum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur. Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo fleuit, quando Martha illi dixit: *Magister adest, & vocat te?* Felix hora, quando Iesus vocat de lachrymis ad gaudium spiritus. Quàm aridus & durus es, sine Iesu, Quàm insipiens & vanus, si cupis aliquid extra Iesum. Nonne hoc est maius damnum, quàm si totum perderes mundum? *Ioan. 11. Matth. 16.*

2. Quid potest tibi mundus conferre sine Iesu? Esse sine Iesu grauis est infernus: & esse cum Iesu, dulcis paradysus. Si fuerit tecum Iesus, nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit Iesum, inuenit thesaurum bonum, imò bonum super omne bonum. Et qui perdit Iesum, perdit nimis multum, & plus quàm totum mundum. Pauperrimus est, qui viuit sine Iesu: & ditissimus, qui bene est cum Iesu. *Roman. 8. Matth. 13. Luc. 2.*

3. Magna ars est, scire cum Iesu conuersari, & scire Iesum tenere magna prudentia. Esto humilis & pacificus, & erit tecum Iesus. Sis deuotus & quietus, & manebit tecum Iesus. Potes citò fugare Iesum, & gratiam eius perdere, si volueris ad exteriora declinare. Et si illum effugaueris & perdideris, ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum? Sine amico non potes bene viuere: & si Iesus non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris nimis tristis & desolatus. Fatuè igitur agis, si in aliquo altero confidis aut lætaris. Eligendum est magis, totum mundum habere contrarium, quàm Iesum offensum. *Prou. 3. Galat. 6.*

4. Ex omnibus ergo charis sit Iesus solus dilectus specialis. Diligantur omnes propter Iesum, Iesus autem propter seipsum. Solus Iesus Christus singulariter est amandus, qui solus bonus & fidelis præ omnibus inuenitur amicis. Propter ipsum & in ipso, tam amici quàm inimici, sint tibi chari: & pro omnibus his

exorandus est, vt omnes ipsum cognoscant & diligant. Nūquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet. Nec velis, quod aliquis tecum in corde suo occupetur, neque tu cum alicuius oēcuperis amore, sed sit Iesus in te, & in omni bono homine.

5. Esto purus & liber ab intus, sine alicuius creaturæ implicamento. Oportet te esse nudum, & purum cor ad Deum gerere, si vis vacare & videre, quā suavis sit Dominus. Et reuera ad hoc non peruenies, nisi gratia eius fueris præuentus & intractus; vt omnibus euacuatis & licentiatis, solus cum solo vniaris. Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: Et quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quasi tantum ad flagella relictus. In his non debes deijci, nec desperare, sed ad voluntatem Dei æquanimiter stare: & cuncta superuenientia tibi ad laudem Iesu Christi perpeti. Quia post hyemem sequitur æstas; post noctem redit dies; & post tempestatem magna serenitas.

CAPVT IX.

De carentia omnis solatij.

Phil. 2.
1. **N**on est graue humanum contemnere solatium, cum adest diuinum. Magnum est & valde magnum, tā humano quā diuino posse carere solatio; & pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere: & in nullo seipsum querere, nec ad propriū meritum respicere. Quid magni est, si hilaris sis & deuotus adueniente gratia? Optabilis cunctis hæc hora, Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat. Et quid mirum, si onus non sentit, qui portatur ab omnipotente, & ducitur à summo doctore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exiit à seipso. Vicit sanctus martyr Laurentius seculum, cum suo sacerdote: quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit; & summum Dei sacerdotem Sixtum, quem maximè diligebat, pro amore Christi etiam à se tolli clementer ferebat. Amore igitur creatoris, amorem hominis superauit; & pro humano solatio, diuinum beneplacitum magis elegit. Ita & tu aliquid necessarium & dilectū amicū pro amore Dei discere relinquere. Nec grauiter feras, quū ab amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab inuicem separari.

3. Multum & diu oportet hominem in seipso certare, antequā discat seipsum plenè superare, & totum affectum suum in Deum trahere. Quando homo stat super seipsum, facilè labitur ad consolationes humanas. Sed verus amator Christi, & studiosus secta-

tot virtutum, non cadit super consolationes, nec querit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes, & pro Christo duos sustinere labores.

4. Cum igitur spiritualis à Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam, sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter presumere, sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque & timorator in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio. Quum ablata fuerit consolatio, non statim desperes; sed cum humilitate & patientia expecta cælestem visitationem; quoniam potens est Dominus, ampliorem tibi redonare consolationem. Istud non est nouum nec alienum viam Dei expertis; quia in magnis sanctis & in antiquis prophetis fuit sæpe talis alternationis modus.

5. Vnde quidam præsentem iam gratia dicebat: *Ego dixi in abundantia mea, non mouebor in æternum.* Absente vero gratia, quid in se fuerit expertus, adiungit dicens: *Auertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.* Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, & dicit: *Ad te Domine clamabo, & Deum meum deprecabor.* Denique orationis suæ fructum reportat, & se exauditum testatur, dicens: *Audiuisti Dominus, & miseratus est mei, Dominus factus est adiutor meus.* Sed in quo? *Conuertisti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, & circumdedisti me letitia.* Si sic actum est cum magnis sanctis, non est desperandum nobis infirmis & pauperibus: si interdum in feruore & interdum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit & recedit, secundum suæ beneplacitum voluntatis. Vnde beatus Iob ait: *visitas eum dilu- enid, & subito probas illum.*

Psalm. 9.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ioan. 3.

Iob 7.

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo: nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ cælestis? Siue enim adsint homines boni, siue deuoti fratres vel amici fideles, siue libri sancti, vel tractatus pulchri, siue dulcis cæntus & hymni, omnia hæc modicum iuuant, modicum sapiunt, quando desertus sum à gratia, & in propria paupertate relictus. Tunc non est melius remedium, quam patientia & abnegatio mei in voluntate Dei.

Luca 9.

7. Nunquam inueni aliquem tam religiosum & deuotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit feruoris diminutionem. Nullus sanctus fuit tam altè raptus & illuminatus, qui prius vel postea non fuerit tentatus. Nō enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis consolationis tentatio præcedens esse signum. Nam tentationibus probatis, cæle-

Apoc. 2.

stis promittitur consolatio. *Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vite.*

1. Pet. 5.

8. Datur autem consolatio diuina, vt homo fortior sit ad sustinendum aduersa. Sequitur etiam tentatio, ne se eleuet de bono. Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses te præparare ad certamen, quia à dextris & à sinistris hostes sũnt, qui nunquam quiescunt.

CAPVT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

Iob 5.

Luca 14.

1. **C**VR quæris quietem, cum natus sis ad laborem? Pone te ad patientiam magis, quàm ad consolationes, & ad crucem portandam magis, quàm ad lætitiã. Quis enim secularium, non libenter consolationem & lætitiã spiritualem acciperet, si semper obtinere posset? Excedũt enim spirituales cõsolationes, omnes mundi delicias & carnis voluptates. Nã omnes deliciae mundanæ aut vanæ sunt, aut turpes: spirituales verò deliciae, solæ iucundæ & honestæ, ex virtutibus progenitæ, & à Deo puris mentibus infusæ. Sed istis diuinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet, quia tempus tentationis non diu cessat.

Eccles. 1.

2. Multum autem contrariatur supernæ visitationi falsa libertas animi & magna cõfidentia sui. Deus bene facit cõsolationis gratiam dando, sed homo malè agit, non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo. Et ideo non possunt in nobis dona gratia fluere, quia ingrati sumus auctori, nec totum refundimus fontali origini. Semper enim debetur gratia, dignè gratias referenti, & auferetur ab elato, quod dari solet humili.

Matt. 22.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctionem; nec affectu contemplationem, quæ ducit in elationem. Nõ enim omne altum sanctum, nec omne dulce bonum, nec omne desiderium purum, nec omne charum Deo gratum. Libenter accepto gratiam, vnde semper humilior & timorator inueniar, atque ad relinquendum me paratior fiam. Doctus dono gratiæ, & eruditus subtractionis verberare, non sibi audebit quicquam boni attribuere, sed potius se pauperem & nudum constebitur. Da Deo, quod Dei est: & tibi ascribe, quod tuum est. Hoc est, Deo gratias pro gratia tribue, tibi autem soli culpam & dignam pœnam pro culpa deberi sentias.

Luca 14.

4. Pone te semper ad infimum, & dabitur tibi summum, nam summum non stat sine infimo. Summi sancti apud Deum, minimi sunt apud se; & quanto gloriosiores, tanto in se humiliores. Pleni veritate & gloria cælesti, non sunt vanæ gloriæ cupidi. In

Deo

Deo firmati & fundati, nullo modo possunt esse elati. Et qui totum Deo ascribunt, quicquid boni acceperunt, gloriam ab inuicem non querunt; sed gloriam, quæ à solo Deo est, volunt; & Deum in se & in omnibus sanctis laudari super omnia cupiunt, & semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, & eris dignus maiora accipere. Sit tibi minimū etiam pro maximo, & magis contemptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur, nullū datū paruum aut nimis vile videbitur. Non enim parū est, quod à summo Deo donatur. Etiam si poenas & verbera dederit, gratū esse debet, quia semper pro salute nostra facit, quicquid nobis aduenire permittit. Qui gratiā Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, pariens pro sublata. Oret, vt redeat; cautus sit & humilis, ne amittat.

CAPVT XI.

De paucitate amatorum crucis Iesu.

1. **H**abet Iesus nunc multos amatores regni sui caelestis, sed paucos baiulatores suæ crucis. Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. Plures inuenit socios mensæ, sed paucos abstinentiæ. Omnes cupiūt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid sustinere. Multi Iesum sequuntur vsque ad fractionem panis, sed pauci vsque ad bibendum calicem passionis. Multi miracula eius venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi Iesum diligunt, quamdiu aduersa non contingunt, Multi illum laudant & benedicunt, quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt. Si autem Iesus se absconderit, & modicum eos reliquerit; aut in querimoniam, vel in deiectionem nimiam cadunt.

Luc. 9. 57
22.

2. Qui autem Iesum propter Iesum & non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione & angustia cordis, sicut in summo consolatione benedicunt. Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Iesu purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus? Nonne omnes mercenarij sunt dicēdi, qui consolationes semper quarunt? Nonne amatores sui magis quàm Christi probantur, qui sua commoda & lucra semper meditantur? Vbi inuenietur talis, qui velit Deo seruire gratis?

Phil. 3.

4. Rarò inuenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus. Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum quis inueniet? Procul & de vltimis finibus precium eius. Si dede-

Prover. 31

rit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est. Et si fecerit
pœnitentiam magnam, adhuc exiguum est: Et si apprehenderit
omnem scientiam, adhuc longè est. Et si habuerit virtutem ma-
gnam; & deuotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest:
scilicet vnum, quod summè sibi necessarium est. Quid illud? Vt
omnibus relictis se relinquat, & à se totaliter exeat, nihilque de
priuato amore retineat; cumque omnia fecerit, quæ facienda
nouerit, nil se fecisse sentiat.

§. Non grande ponderet, quod grande æstimari possit, sed in
veritate seruum inutilem se pronunciet, sicut veritas ait: *Cum fe-
ceritis omnia, qua precepta sunt vobis, dicite, serui inutilis sumus.*
Tunc verè pauper & nudus spiritu esse poterit, & cum Propheta
dicere. *Quia vnicus & pauper sum ego.* Nemo tamen isto ditior,
nemo potentior, nemo liberior, qui se & omnia relinquere scit,
& ad infimum se ponere.

CAPVT XII.

De regia via sancta crucis.

Matth. 16. 1. **D**Vrus multis videtur hic sermo: Abnega te ipsum, tolle
crucem tuam, & sequere Iesum. Sed multo durius erit au-
Matth. 25. dire illud extremum verbum: *Discedite à me maledicti in ignem æ-*
Psalms. 111. *ternum.* Qui enim modò libenter audiunt, & sequuntur verbù cru-
cis, tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis. Hoc
signum crucis erit in cælo, cum Dominus ad iudicandum vene-
rit. Tunc omnes serui crucis, qui se crucifixo cõformauerunt in
vita, accedent ad Christum iudicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnũ?
In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus: in
cruce infusio supernæ suauitatis, in cruce robur mentis, in cruce
gaudium spiritus: in cruce summa virtutis, in cruce perfectio sã-
ctitatis. Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ, nisi in cruce.
Tolle ergo crucem tuam, & sequere Iesum, & ibis in vitam æter-
nam. Præcessit ille baiulans sibi crucem, & mortuus est pro te in
cruce: vt & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce. Quia
si commortuus fueris, etiam cum illo pariter viues. Et si socius
fueris pœnæ, eris & gloriæ.

3. Ecce in cruce totum constat, & in moriendo totum iacet: &
non est alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, nisi via
sanctæ crucis & quotidiana mortificationis. Ambula vbi vis,
quare quodcumque volueris, & non inuenies altiorem viam su-
prà, nec securiorem viam infrà, nisi viam sanctæ crucis. Dispone
& ordina omnia secundum tuum velle & videre, & non inuenies
nisi

*Matth. 16.**Luca 17.**Psalms. 24.**Matth. 16.**Matth. 25.**Psalms. 111.**Luca 14.**Ioan. 19.**2. Cor. 11.*

nisi semper aliquid pati debere, aut sponte aut inuitè, & ita crucem semper inuenies? Aut etiam in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinquëris, interdum à proximo exercitaberis, & quod amplius est, sæpe tibi metipsi grauis eris, nec tamè aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris, sed donec Deus voluerit, oportet vt sustineas. Vult enim Deus, vt tribulationem sine cõsolatione pati discas, & vt illi totaliter te subijcias, & humilior ex tribulatione fias. Nemo ita cordialiter sentit passionè Christi, sicut is, cui cõtigerit similia pati. Crux ergo semper parata est, & vbique te expectat. Nõ potes effugere, quocumque cucurreris; quia quocumque iueris, te ipsum tecum portas, & semper te ipsum inuenies. Conuerte te supra, conuerte te infra; conuerte te extrà, conuertete intrà, & in his omnibus inuenies crucem: & necesse est te vbique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam.

5. Si libenter crucem portas, portabit te, & ducet te ad desideratum finem; vbi scilicet finis patiendi erit, quamuis hic nõ erit. Si inuitè portas, onus tibi facis, & te ipsum magis grauas: & tamen oportet, vt sustineas. Si abijcis vnã crucem, aliam procul dubio inuenies, & forsitan grauiorem.

6. Credis tu euadere, quod nullus mortalium potuit præterire? Quis sanctorum in mundo sine cruce & tribulatione fuit? Nec enim Iesus Christus Dominus noster, vna hora sine dolore passionis fuit, quãdiu vixit. *Oportebat, ait, Christum pati, & resurgere Luca 24. à mortuis, & ita intrare in gloriam suam.* Et quomodo tu aliam viam quæris, quàm hanc regiam, quæ est via sanctæ crucis? *Tota vita Christi crux fuit & martyrium, & tu tibi quæris requiem & gaudium. Job 7.*

7. Erras erras, si aliud quæris, quàm pati tribulationes: quia tota vita ista mortalis plena est miserijs, & circumsignata crucibus. *2. Cor. 11. & 12.* Et quanto altius quis in spiritu profecerit, tanto grauiores sæpe cruces inuenit, quia exilij sui pœna magis ex amore crescit. Sed tamen iste sic multipliciter afflictus, non est sine leuamine consolationis; quia fructum maximum sibi sentit accrescere, ex sufferentia suæ crucis.

8. Nam dum sponte se illi subijcit, omne onus tribulationis in fiduciam diuinæ consolationis conuertitur: Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur. Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis & aduersitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, vt se sine dolore & tribulatione esse non

vellet; quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura & grauiora pro eo perferre potuerit. Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quæ tãta potest & agit in carne fragili; ut quod naturaliter semper abhorret & fugit, hoc feruore spiritus aggrediatur & diligit.

2. Cor. 3.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare: corpus castigare, & seruituti subicere: honores fugere, contumelias libenter sustinere: seipsum despiciere, & despici optare: aduersa quæque cum damnis perpeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad teipsum respicis, nihil huiusmodi ex te poteris. Sed si in Domino cõfidis, dabitur tibi fortitudo de caelo, & subiciantur ditioni tuæ mundus & caro. Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, & cruce Christi signatus.

Matth. 20.
& Ioan. 18.

10. Pone te ergo sicut bonus & fidelis seruus Christi, ad portandam viriliter crucem Domini tui pro te ex amore crucifixi. Prepara te ad toleranda multa aduersa & varia incommoda, in hac misera vita; quia sic tecum erit, vbicumque fueris: & sic reuera inuenies, vbicumque latueris. Oportet ita esse, & non est remediũ euadendi à tribulatione malorum & dolore, quàm vt te patiaris. Calicem Domini affectanter bibe, si amicus eius esse, & partem cum eo habere desideras. Consolationes Deo committe; faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit. Tu verò pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa eas maximas consolationes. Quia non sunt condignæ passionis huius temporis, ad futuram gloriam promerendam, etiam si solus omnes posses sustinere.

Roman. 8.

11. Quando ad hoc veneris, quòd tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro Christo, tunc bene tecum esse æstima, quia inuenisti paradysum in terra. Quamdiu pati graue tibi est, & fugere quaris: tamdiu malè habebis, & sequetur te vbique fuga tribulationis.

Galat. 6.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum & moriendum, fiet citò melius, & pacem inuenies. Etiam si raptus fueris vsque ad tertium calum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. Ego (inquit Iesus) ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Pati ergo tibi remanet, si Iesum diligere & perpetuò illi seruire placet.

2. Cor. 12.
Act. 9.

Astor. 1.

13. Vtinam dignus esses, aliquid pro nomine Iesu pati: quàm magna gloria remaneret tibi: quanta exultatio omnibus sanctis Dei: quanta quoque ædificatio esset proximi? Nam patientiã omnes recommendant, quamuis tamen pauci pati velint. Meritò deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi grauiora patiantur pro mundo.

14. Scias

14. Scias pro certo, quia morientem, te oportet, ducere vitam. *Psal. 43.*
 Et quanto quisque plus sibi moritur, tanto magis Deo viuere incipit. Nemo aptus est ad comprehendendum caelestia nisi se submiserit ad portandum pro Christo aduersa. Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quàm libenter pati pro Christo. Etsi eligendum tibi esset, magis optare deberes pro Christo aduersa pati, quàm multis consolationibus recreari; quia Christi similior esses, & omnibus sanctis conformior. Non enim stat meritum nostrum & profectus status nostri, in multis suauitatibus & consolationibus; sed potius in magnis grauitatibus, & tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius & vtilius saluti hominum, quàm pati fuisset; Christus vtique verbo & exemplo ostendisset. Nam & sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifestè ad crucem portandam hortatur, & dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* *Luca 9.*
 Omnibus ergo perlectis & scrutatis, sit hæc conclusio finalis: *Quoniam per multas tribulationes, oportet nos intrare in regnum Dei.* *Act. 14.*

LIBER TERTIVS.

De interna consolatione.

CAPITA LIBRI TERTII.

D e interna Christi loquutione ad animam fidelem.	Cap. I
Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum.	II
Quòd verba Dei cum humilitate sunt audienda, & quòd multi ea non ponderant.	III
Item: Oratio ad implorandam deuotionis gratiam.	
Quòd in veritate & humilitate coram Deo conuersandum est.	IV
De mirabili effectu diuini amoris.	V
De probatione veri amatoris.	VI
De occultanda gratia, sub humilitatis custodia.	VII
De vili aestimatione sui ipsius in oculis Dei.	VIII
Quòd omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sint referenda.	IX
Quòd spreto mundo, dulce est seruire Deo.	X
Quòd desideria cordis examinanda sunt & moderanda.	XI
De informatione patientia & luctamine aduersus concupiscentias.	XII
De obedientia humilis subditi, ad exemplum Iesu Christi.	XIII
De occultis Dei iudicijs considerandis, ne extollamur in bonis.	XIV
Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili.	XV
	Itē